

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

De Noord-Hollandsche Courant, Dagselijks, be-
trijft de Zondag. Het abonnement voor 3 maanden is: 75,00;
voor de buitensteden 80,00; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, etc. FRANCO te adresseren aan het Bureau
der Courant.

ZATURDAG, 19 FEBRUARIJ.

Advertentien van Zes regels en daar beneden worden tegen
1,00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents de
regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents
zegelrecht betaald. Voor groote letters betaalt men naar de
plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 18 Februarij.

De liefhebberij der citaten is bij den *Nederlander* voortdurend. Zij is ook niet onaardig en getuigt van belezen-
heid. Zoo zij niet beschreidenheid en met oordeel des
lezers wordt te pas gebracht, verdient zij een
compliment, dat wij den *Nederlander* niet maken zul-
len. Bij hem immers ontfaakt de liefhebberij in eene
manie. Sla een oog op het blad; en gij ziet citaten
er, citaten daár; vóór citaten, achter citaten; 't zijn
steeds citaten, wat gij er leest. Met er daad, de
Nederlander maakt er misbruik van. Minder nog door
hoeveelheid, dan door de waarde, die hij er aan
hecht. En tgen, het tal van citaten, waarmede hij
zijn opbouw afschouwt, hij weinig verscheidenheid ople-
vert. 't is groot. Als hij met zijn beste-pak van citaten
in het licht verschijnt, dan gelijkt hij niet weinig aan
de dame van den goudsmid, die op het nabijkomen met
het goud en al de juwelen van haar winkel. Daar
kan veel om en aan het ligchaam van eene dergelijke
dame gehangen worden; maar 't siert niet, en het
staat zelfs niet eens rijk. Het is slechts eene uitstalling,
eene uitkramen, gedaan met wanstmaak en niet vrij
van de hoedanigheid, die de Franschen, niet zonder
beheersing te zijn, *belie* zouden noemen. Dit omtrent de
hoeveelheid. Als wij nu op de waarde letten, die er
in de *Nederlander* aan hecht, dan is het misbruik nog
belagelijker.

Wij zijn meermalen in de gelegenheid geweest om
op te merken, zoo hij een of ander vermeend geestig
woord met of zonder punt bezigt, dat dit bij hem geldt
als een argument. Een citaat heeft bij hem nog hoe-
ger waarde. Elk citaat heeft bij hem ten allen tijde de kracht
van een argument; dat voor geene tegenspraak vatbaar
is. Gij bewijst dat $2 \times 2 = 4$ is. 't is klaar als de dag,
wanneer de zon des middags ten twaalf ure aan den on-
bewolkten hemel staat. Gij vergist u. De *Nederlander*
heeft een citaat over uw argument. Het doet er niets
toe, dat dit citaat niet eens tegen uwe bewijsovering is.
Het is een citaat, en dat is voldoende; gij zijt weder-
legd. Gij moogt nu voortredeneren, gelijk gij verkiest.
Maar voortaan hebt gij geen recht meer om te beweerden
dat twee maal twee vier is.

Doch daarmee houdt de manie van den *Nederlander*
nog niet op. Zij gaat nog verder. Het citaat verliest
voor hem alle waarde, zoodra het buiten of tegen den
Nederlander verschijnt. En zelfs de citaten, aan den
Nederlander zelve ontleend, zijn niet meer dan klatergoud,
zoodra hij een citaat daartegen overzet. Zoodat de *Neder-*
lander nog het monopolie bezit, om de citaten van kracht
te doen zijn. Daarin staat hij blijkbaar ver achter de
manie van den goudsmid, die ten minste nooit nalaat
sich te gevoelen voor het goud en het edelgesteente,
wanneer hij elke andere darme versierd ziet.

De wijze bleemlezing wilden maken van de produkten
der citaten-manie; dan zou men zonderlinge en vro-
lijke verdommen. Vergeet u niet, wij ons met een paar
voorbeelden. Wij hebben eenigsteren gezien hoe de *Ne-*
derland een mandement van den Bisschop van Amiens,
dat hij niet gelezen heeft, wederlegt met het citaat van
het bekend spreekwoord: *simplex sigillum veri*. In zijn
Nummer van heden geeft hij een ander exemplaar van
zijn *raison-faire*. De *Nederlander* heeft onlangs eenige
beschouwingen geleverd over de godsdienstige kwestie in
Engeland. Daarin schildert hij den vooruitgang der Ka-
tholieke kerk, en den hopeloozen toestand van het Pro-
testantismus. Wij hebben daaraan nog al eenige waarde
gehecht en om de zaak, die er besproken werd, en om-
dat zij in den *Nederlander* stond te lezen. Wij namen
dus eenige citaten uit den *Nederlander*, en boden
onzen lezers ter overweging aan, wat hij had goedge-
vonden ons onder de ogen te brengen. Wij meenden
daardoor niet in het geringste te hebben misdagen. Maar
wij rekenden buiten den waard, dat is, buiten den *Neder-*
lander. Deze heeft bezwaar gevonden tegen 't geen hij ons
had voorgelegd. Een ander zou daarmee in de verleghenheid
zijn geweest. Hij niet een oogenblik. Hij heeft immers
om zich te redden het middel der citaten. Daarom geen
nood. Tegen zich zelve roept hij het *Journal des De-*

bats tot getuige op, en zijn geheel met feiten en bon-
dige redeneeringen gevuld, hetgeen wordt achter de bank
geschoven met het citaat van het Parijsche blad: *La*
haine du papisme est une corde toujours sensible et
toujours vibrante chez le peuple anglois. Daarmee is
het uitgemaakt dat wij ongelijk hebben gehad uit den
Nederlander een citaat te nemen, waarin werd bewezen,
dat de Katholieke Kerk in Engeland voortuit en het Pro-
testantismus achteruit gaat. En zoo schrijft men in den
Nederlander de geschiedenis der hedendaagsche wereld!

Bij zulk eene manie is het zeer natuurlijk, dat de
Nederlander zich over ons beklagt, dat wij hem niet
bespreken, gelijk hij het verlangt.

Zoo dikwerf hij de trompet opstoot, om zijne ver-
draagzaamheid en zijne welwillendheid voor roomsch-
gezinde landgenooten uit te hazuinen, zou hij verlan-
gen, dat wij als ondergeschikte hoornblazers den toon
overnemen; dien hij belooft aan te geven. Dat is een
wonder, dien wij ons niet kunnen laten welgevalen,
om de eenvoudige reden, dat hij valsch blaast. Die toon is
in volstrekten wanklaak met den toon, die bij hem
predomineert, zoo dikwerf hij katholieke aangelegenheden
behandelt.

Wat toch is de muziek, die de *Nederlander* over
Katholieken levert? Het is een gefluit en een gehuil,
waarbij de haren der Protestanten moeten te bergen rijzen;
en de Katholieken, zoo zij vatbaar waren voor vrees,
om een goed heen komen zouden moeten zoeken. Daartoe
wordt alles dienstbaar gemaakt. De aristokraten van den
Nederlander verbroederen zich met de democraten van
de *Pakkel*, aan wier instrument zij zich niet ont-
zien nu en dan den mond te brengen. Wij hebben ge-
zien, dat zij zelfs bij den Belgischen *National*, een
blad dat koning- en priestermoord predikt, ter leen
gingen, toen deze goed vondt de Belgische geestelijk-
heid te beschuldigen, dat zij koning Leopold en het
vaderland wilde verraden ten dienste van Keizer Napo-
leon. De hoog ernstige heeren van den *Nederlander*
hebben 't niet beneden zich geacht om dat thema, aan
den *National* ontsloten, in Nederland met allerlei variatiën
te verrijken en herhaaldelijk voor te dragen, als een bewijs
hoeveel staat er te maken is op de Katholieken, dat is
Ultramontanen; want men heeft de voorzorg gebruikt de
Protestanten bij monde van een Duitschen professor te
verwittigen, dat alle Katholieken heden ten dage Ultra-
montanen zijn. En om nu die kwestie tot volkomene
klarheid te brengen, zijn de strenge orthodoxen te rade
gewees bij de rationalisten van het *Journal des Débats*,
die bij gebrek van elke andere polemiek zijn terugge-
keerd tot het rationalistiesch geschreeuw van vóór 1830,
en op dit oogenblik trachten te bewijzen, dat geen groe-
ter gevaar ooit de wereld boven het hoofd heeft gehangen,
dan het gevaar dat de Paus alle Koningen der wereld van
hunnen troon vervallen zal verklaren. 't is ook schrik-
kelijk!

Maar gelukkig loopt de noodkreet van het *Journal*
des Débats slechts op een valschen alarm uit. Het gemer-
tel, dat de rationalisten van Parijs aan de ooren der
van Nederland hebben kenbaar gemaakt, een geroezum
zijn door een schrijven van den *Univers*, diezeer ultra-
montaansch is, niet vrij van groote, soms ergerlijke over-
drijvingen. Intusschen het blijkt dat de *Univers* niet
geschreven heeft, wat het *Journal des Débats* hem toe-
dicht. De *Univers* protesteert niet alleen, maar daagt
uit dat men het bewijs der beschuldiging levere; dat
bewijs is niet geleverd. De *Univers* heeft alleen gezegd,
dat hij de revolutionnaire theorie van de hedendaagsche
demokraten en socialisten gevaarlijker acht dan de theorie
der middeleeuwen.

De *Nederlander* zou zich derhalve, voor zooverre zulks
deze aangelegenheid betreft, gerust te slapen kunnen
leggen, en halen zich de slaapmuts over beide ooren.
Maar dat komt in zijne liefde voor den vrede en de
verdraagzaamheid niet te pas. Zijne welwillendheid je-
gens zijne roomschgezinde landgenooten vereischt, dat
hij zijne protestantsche landgenooten tegen hen opzet.
Daarom zal het rationalistiesch blad van Parijs onvoor-
waardelijk, zonder bewijs te hebben gegeven, worden
geloofd; en zal Nederland nog lang de bange krefen

hooren van het gevaar, dat Willem III door Pius IX
zal worden onttroond.

Te meer, omdat er geen gebrek aan citaten is buiten
het *Journal des Débats*. Daár zijn nog Schenkel en
Niebuhr, twee protestantsche professoren, waarvan deze
krediet heeft als een profeet, gene als een eerste schel-
dersbaas. Eindelijk komt het ergste van allen, onze lieve
vriend Jozef Alberdingk Thijm.

Van dezen krijgen wij tot ons leedwezen geen citaat
te zien; wij zouden er ons aan vergast hebben. Maar
hij wil naar de Middeleeuwen terug, en dus is het
boven allen twijfel, dat volgens hem Willem III niet
regeert bij de gratie Gods, maar bij de gratie van
Pius IX.

Wij hebben den *Nederlander* ernstig genoemd, zelfs
hoog ernstig. Wij vreezen, dat als het orthodoxe blad
zoo voortgaat, met sprokjes voor geschiedenis uit te
venten, wij in de verplichting zullen geraken om dan
den aan het blad niet onbehagelijken lof terug te nemen;
hetgeen ons spijten zou.

Intusschen gelieve de *Nederlander* ons te verschoo-
nen van het overnemen in onze kolommen van de fol-
tuitingen, die hij zich-zelfen over zijne goede gezind-
heid zal gelieven af te geven. Wij van onzen kant wil-
len ons gaarne verbinden, om die goedkeurend te
vermelden, zoodra de *Nederlander* die in harmonie zal
hebben gebracht met zijne gedragingen.

De zitting der Pruisische Tweede Kamer, waarin
het onzen lezers welbekende voorstel van de katholieke
fraktie, negen uren lang, besproken en met eene we-
nig beteekenende minderheid verworpen is geworden,
verdient ons aller ernstigste opmerkzaamheid. Dat ver-
dient zij om het gewichtige, in die zitting behandelde
onderwerp; dat verdient zij om het eigenaardige wat
dien dag de stemming aanbood; dat verdient zij, ein-
delijk, om de gevolgen, welke zij niet nalaten kan te
weeg te brengen.

Opmerkelijk is het dan in de eerste plaats, dat, wat
aanleiding had gegeven tot de discussie van den dag,
bij die discussie ten eenemale op den achtergrond ge-
raakt was en niet dan in 't voorbijgaan besproken werd.
De vraag toch, of de Katholieken missiën mogen hou-
den, of zij te Rome in het *Collegium Germanicum* mo-
gen gaan studeeren, of zij, in het buitenland gestudeerd
hebbende, vrij en onverlet naar hun vaderland mogen
terugkeeren — nauwelijks werd zij, die vraag, met
een enkel woord aangeroerd; en werd zij herdacht, het
was, opdat het te duidelijker blijken zou, dat men de
diskussie niet uit de hoogere sferen, waarin zij zich
bewoog, wilde zien afdalen; het was opdat het zou blij-
ken dat men een afschuw had van het afschuwelijk
woord van Voltaire aan Helvetius: *« quand une fois nous*
aurons détruit les Jésuites, nous aurons beau jeu avec
l'infame (1) »; of het was, opdat door den rapporteur
der commissie, door den heer van Gerlach, zelden de
schoonste lofspraak zou gehandeld worden, vooral op de
aanbeveling van Jezus, als op de katholieke missiën, welker
nabijzittende vruchten door hem in het helderst licht
gesteld en met warmen dank erkend werden. Een al-
gemeener en nog hooger vraagstuk immers gold het dan
dat der missiën of der Jezuiten, het vraagstuk namelijk,
of het den ministers des Pruisischen Staats geoorloofd
is, door ministerieele verordeningen of door aanschrij-
vingen aan de politie, de regten in te korten en te
schande te maken, door de Grondwet aan de Katholieken
gewaarborgd. In dat vraagstuk lag de knoop van den
toestand; dienaangaande wilde de katholieke fraktie der
Kamer, dat hare leden zich zouden verklaren, en om die
kwestie bewogen zich dan ook al de redeneringen, op
éene uitzondering na, van hen, die aan de discussie deel
namen. En daarom was het ook, dat de katholieke
fraktie zich niet onmiddellijk tot den Koning gewend
had, om zich te beklagen wegens de schending der
regten aan de Katholieken verzekerd, maar de Kamer
zelve in de noodzakelijkheid had gesteld zich te verkla-

(1) Wanneer wij maar eerst de Jezuiten zullen uitgeroeid
hebben, dan zullen wij schoon spel hebben met den INFAME
[Christus].

ren, om dat bij de Konstitutie de handhaving van alle grondwettige regten aan de Kamer opgedragen is ge- worden.

Werkten zin de Kamer beslist heeft — het is on- noodig dit in herinnering te brengen. Hare meerderheid heeft het onderstaan gehoor te weigeren aan de billijke klagten der Katholieken, heeft het onderstaan, *implicite* te verklaren, dat, wanneer het de Katholieken geldt, een ministerie door politie-maatregelen hunne grondwet- tige regten te schande mag maken. Waaruit echter was de meerderheid zamengesteld, die zich aan zulk eene wraakschreeuwende uitspraak schuldig heeft durven ma- ken? Zij was zamengesteld uit de mannen der uiterste »regterijde», — de *Kreuzzeitung*-partij, de zoogenaamde or- thodoxen, — uit de protestantsche leden der zoogenaamde kern-provincien van Pruisen, — de junkheeren-par- tij, — en uit de eigenlijke ministerieelen, allen afhankelin- gen van het ministerie! Nog eene andere fraktie der Kamer verklaarde zich tegen het voorstel van den heer Waldbott c. s., de fraktie von Bethmann-Hollweg; niet echter, omdat zij vóór de schending der grondwettige regten gezind was, maar alléén, omdat zij aan eene toezending van het adres der katholieke fraktie aan het ministerie, hoven eene toezending van dat adres aan den Koning de voorkeur gaf. — En zij, die het opnamen vóór de regten door de Konstitutie omschreven en ge- waarborgd — wie waren zij? Het waren in de eerste plaats al de Katholieken der Kamer, niet slechts de vier en zestig leden der Katholieke fraktie, maar daarenbo- ven ook de dertig andere katholieke afgevaardigden, die niet tot die fraktie behooren, maar die grootendeels zitting hebben op de banken der ministerieele partij en meestentijds gewoon zijn al de handelingen van het ministerie goed te keuren. Geen hanner echter verzaakte den plicht, die op hen allen rustte, om die regten te- genover een die regten met voeten tredend ministerie te beschermen. Op hunne ontrouw had de regering re- kenning gemaakt: hare rekening echter faalde; en een diepen indruk bragt het bij allen te weeg, dat de mi- nisterieele vleitaal hen niet voor de ongerechtigheid had kunnen winnen. Zoodat alle Katholieken der Kamer, negenig in getal, zich vóór de Grondwet tegen het ministerie verklaarden, zoodat de Katholieken van West- als van Oost-Pruisen, zoodat die van Hohenzollern, als die uit Westfalen en de Rijn-provincie. Een slechts maakte met hen geen gemeene zaak, de katholieke af- gevaardigde van Berlijn; doch hij verklaarde zich ook niet tegen hen; hij onthield zich van stemming. Zoo bleek het, dat men de vaste overtuiging moet hebben, dat in het hart van alle Katholieken van Pruisen, van welke politieke kleur overigens ook, eene diepe en pijn- lijke wonde geslagen was door de bekende ministerie- le verordeningen! — Maar niet alléén in hun hart, ook in dat van alle opregte voorstanders der grondwettige voorschriften, in het hart van een dertigtal Protestan- ten der linkerzijde, die met de Katholieken gestemd hebben. Een treffend en merkwaardig verschijnsel; waar- uit men kan opmaken, dat sinds enige maanden de zaak der regterijde in Pruisen groote vorderingen heeft gemaakt. Op de provinciale landdagen te Keulen en te Münster verklaarden zich alle Protestanten vóór de regtschennis der ministers van Binnenlandsche Za- ken en Eeredienst; thans hadden een dertigtal van hen den moed en karakter genoeg, om zich tegen hen te verklaren. Zouden dan eindelijk de oogden der onafhan- kelijke mannen, ook in Pruisen opengaan en zouden zij gaan begrijpen, dat de eene regtschennis noodzaké- lijk wijzel velt andere da zich sleept? Wat evenwel hiervan zal worden van hooge beteekenis mag het *votum* der beoefende protestantsche afgevaardigden geacht worden.

Een derde punt bleef nog te bespreken over. Wij komen daarop in een volgende Nummer terug.

Herlezen verdient te worden in onze dagen, dat men ook hier den schijn aanneemt van het den Groothertog van Posen zoo kwalijk te nemen, dat hij de jeugd in zijne Staten tegen de verleiding van een door Engelsch goud-bezuidigd proselytisme beschermt, — herlezen ver- dient te worden in zulke dagen het *votum*, tegen den grooten Hugo de Groot door zijne landgenooten geveld, op den 18^{den} Mei 1619, van den wille van zijne geliefs- belijden, afwijken van de zijner regters. Het laatste aldus, ook is nogmaals te lezen.

»Dat Hugo de Groot, gewezen Pensionaris van Rot- terdam, buiten pijn en banken bekend had [schande- lijke legentaat] en voorts aan de regters gebleken was, dat hij onderstaan heeft den staat der Religie te hel- pen perturbieren, om de Kerke Gods grootelijks te be- zwaren, dat hij door woorden en geschriften sterk ap- gedrongen heeft en staande gehouden, dat ieder Pro- vincie over de Religie mogt disponeren en dat hij mode had toegestaan en door verscheiden schriften, helpen bevorderen, dat er nieuwe opinies strijdende met de Formaliteiten van eenigheid, en te voren in de Gereformeerde Kerk niet aangenomen, in de ker- ken hier te lande waren ingevoerd.» Daarop werd mel- ding gemaakt van 't geen hij verder ter verdediging van de regten der steden, ter voorkoming van de Synode,

enz. gedaan had, en daaraan de rampen toegeschreven van welke Prins Maurits en de dweepzieke predikanten de eeneke overtuiging waren. Ten slotte kwam hij de veroordeeling: »en condempneren hem nits deze »eene- wige gevangenis — en verklaren al zijne goederen »geconfisqueerd.»

Met de vermelding van dit *votum* besluit de *Katho- lieke* zijnde artikel over *De gezindheid van Hugo de Groot vóór de Katholieke Kerk*, welke lang geen minder diepe indrukken zal te weeg brengen dan de twee vroegere artikelen over dat zelfde onderwerp te weeg hebben gebragt, en waarop wij niet genoeg de aandacht kunnen vestigen van allen, die zich bekend willen maken met den stand der godsdienstige quaestie hier te lande, tijdens het leven van de Groot. Wij ont- houden ons van alle aanhalingen, ter billijking van onze hooge ingenomenheid met dezen uitmuntenden arbeid van den *Katholiek*, die uit aanhalingen niet naar waarde kan geapprecieerd, maar in zijn geheel moet genoten worden. Voor ééne plaats echter uit dien arbeid maken wij daarop eene uitzondering, voor die plaats, namelijk, waar ge- sproken wordt over de heerschacht der Calvinisten tegen- over de Remonstranten. Zie hier wat wij dien aangaande, blz. 37, lezen:

»Reeds Grotius beschrijft die heerschacht als een oude kwaal, en legt ons uit, hoe door het indringen van vreemdelingen die zij in hunne partij opnamen, het den Calvinisten gelukt is zich de overhand te ver- schaffen. Vooraf moeten we nog opmerken, dat het van woorden tot daden kwam, en de Remonstranten met geweld uit de kerken en bidplaatsen werden gedreven, terwijl het gemeen hier en daar aan het plunderen ging. Van 't begin af dat men geweld begon te gebruiken, waren er twee soorten van menschen, die in de repu- bliek eene nieuwe orde van zaken poogden in te voeren: »de eenen uit ijver voor hunne leer, zoodat sommige »predikanten (onder welke er waren die bij die gele- »genheid verhooging van traktement en van waardigheid »hoopten te verkrijgen), anderen om tot posten te ge- »raken, tot welke de toegang voor hen gesloten was, »hetzij omdat ze vreemdelingen waren, hetzij omdat zij »veel minder van die bekwaamheden hadden, waarop »bij het toevertrouwen van ambten gelet wordt. — »Eene dergelijke gezindheid [ambten en bestier te willen »meester worden] heeft men ook altijd kunnen waar- »nemen, bij sommigen die wel in 't land geboren waren, »maar noch het vermogen noch de kennis van zaken »hadden, om onder diegenen gerekend te kunnen wor- »den, aan welke de wetten gebieden, bij 't begeven van »bedieningen, de voorkeur te schenken. Reeds voor »lang heeft die kwaal zich geopenbaard. Bij 't begin »van den oorlog tegen Spanje waren er predikanten »die bij de aanzienlijken eenen spotnaam hadden om »hunne domheid. Tijdens de zoo harde en overgatelijke »belegering van Leiden, schaamden de predikanten zich »niet, om van den kansel hunne overheden bij het volk aan »te klagen, dat zij op de munt (toen bij gebrek aan »zilver van papier vervaardigd) gesteld hadden; dat zij »dat alles leden voor de vrijheid [haec libertatis erga] »terwijl de predikanten wilden gezet hebben, dat »zij dat alles leden voor de Gereformeerde godsdienst »[Reformatas religionis erga]; alsof onder dien algeme- »nen naam van vrijheid ook niet de vrijheid van gods- »dienst verstaan werd, en alsof niet ook anderen, die »tot de Gereformeerden niet behoorden, uit haat tegen »de inquisitie en de Spaansche heerschappij met dap- »perheid voor het vaderland hadden gestreden. Maar »die etwelmoed kon nog geen groot kwaad voortbren- »gen, zoolang Holland uit Hollanders bestond. Dan na »dat de zaak in Brabant en Vlaanderen verloren was, »mengde er zich onder ons eene menigte menschen die »met onze zeden en republiek niet bekend waren. Reeds »vroeger waren schandelijk degenen, die het land van zijn »leven de aanzienlijken des lands, dat zij daarop zon- »den Vettan, en met gestrengheid de oproerige gesprek- »ken te keer gaan. Na den dood dezer vorsten, toen »de graaf van Leicester, die onze wetten en zeden niet »genoege had leeren kennen, het bestier had in handen »genomen, meenden al degenen die met de bestaande »orde ontevreden waren, dat de tijd voor hen gekomen »was de hand aan het werk te slaan. Van daar gebeurde »het, dat de wettige overheden werden beschuldigd niet »alleen als onghedsdienstige menschen, (wel te weten om- »dat zij zich niet al te nauw verbonden achtten door »menscheijke [Calvinistische] uitvindingen) maar zelfs als »niet te vertrouwen en Spaansgezind. Deze kwaal »werd in deze onze ongelukkige dagen weder levendig. »Op postwagens, in schuiten, langs markten en straat- »sprak men openlijk van verandering der staatsinrigting »en der bestijders. De daden bleven ook niet weg, en »hierop verhaalt de Groot het oproerig geweld door de »Calvinisten te Oudewater, te Leiden, te Heusden en te »Delft gepleegd. Apol. IX.

Men leest in het *Handelsblad*:

»Volgens een te 's Gravenhage loopend gerucht, zou »de regering een nieuw kontrakt gesloten hebben of op »het punt staan van het te sluiten met de Nederlandsche

Handel-Maatschappij. De hoofdbepalingen van dit kon- trakt zouden op het volgende neder komen: De Hand- Maatschappij blijft aan de regering leenen de beken- 10 miljoen; maar de rente van 41 wordt vermindert tot 31 ten honderd. De regering geeft voor deze schuld- hoegenaamd geene garantie meer, en behoudt zich daa- enboven voor, om, des verkiezende, eene vrij aanzie- lijke hoeveelheid der produkten op Java zelf te ver- kopen.

Tegen Sept. aanstaande zullen als Wethouders de stad Amersfoort aftreden de heeren: Maas Geesterant en Mr. van Werkhoven, en als leden van den raad, de heeren: Diemont, Mr. van Bel en Mr. J. Zeege- Veeckens.

In een breedvoerig arrest heeft het provinciaal ge- regts-hof in Noord-Holland, op heden Wilhelmina van Kolk, schuldig verklaard aan ongedwongen manslag, en haren echtgenoot, en haar veroordeeld tot een konfin- dement in een tuchthuis voor den tijd van vijftien ach- tereenvolgende jaren, na te voren te hebben ondergaan in het openbaar de straf van het zwaaijen van een zwaard over het hoofd.

Z. M. heeft te den eersten luit. bij de mariniers G. G. Ziervogel, pervol uit de dienst ontslagen.

De den schout-bij-nacht H. H. T. Coops, op zijn verzoek eervol afgevoerd uit het korps zee-officieren der Nederlan- dsche marine, en hem toegekend een jaarlijksch pensioen van f 2400.

Z. M. heeft te den majoor G. C. C. van Heemskerck, van het 2de regem. dragon, gepensioneerd met f 1300, en zulks onder toekenning van den rang van luitenant-kolonel. De benoemd bij de kavalerie: bij het 2de reg. drag. tot ritm. den ritm. 1ste kl. J. M. Castandijk, van het korps met ritm. 3de kl. den 1sten luit. H. H. C. Castandijk, van het 1ste reg. drag. tot 1sten luit den 2den luit. J. A. Hallingma, van het 3de reg. drag. bij het 3de reg. drag. tot ritm. 3de kl. den 1sten luit. G. A. Hamming; bij het 1ste reg. drag. tot majoor den ritm. 1ste kl. S. J. R. van de Poll tot ritm. 3de kl. den 1ste luit. A. J. J. van de Scheppe; tot 1sten luit. den 2den luit. E. J. van Lidth de Jende, alle van het korps; bij het korps jagers te paard, tot luit.-kol- den maj. J. C. Fundter, kommandant van het korps.

Bij den minister van Financien zijn ontvangen drie coupons, te zamen groot f 6.18, door een onbekende, zich tekenende C. P., onder het postmerk Venlo van den 15 dezer, ten behoeve van 's Rijks schatkist inge- zonden.

Men schrijft ons uit Rotterdam, 10 Febr.:

»Hoe welkig is er ook maar dezer dagen hier in lande bestond, heeft echter onze plaats weder de tre- ffige onderdruiging gekregen, wat de volghen kan, wa- naar men zich bleef telet aan een onbezigtig genot van het schaatsenrijden. Een veelbelovend kind van ruim 18½ jaren, zoonjke eener weduwe, welke door een dodelijke teringziekte aangeast, en voorzien van de H. H. Sakramenten haar einde te gemoot smelt, had zich Maandag 11 tegen den avond met een paar kamerad- jes op de nog broze schors begeven, en zich al voort- rijdende van hen verwijderd. Hij kwam niet wedel. De beangste familie zocht hem met laataarnen door de polder tot laat in den nacht, maar vruchteloos. Hij werd den volgenden ochtend in de nabijheid zijner moe- derlijke woning, helaas! verdronken opgehaald uit een sloorje, welks ijschors nog zoo dun was, dat men den- dezelve henen het lijk geheel op den grond kon zien liggen.

»Mogt toch dit ongeluk anderen afschrikken, om hun leven niet zoo ligtvaardig voor een weinig ijgenot in de waagschaal te stellen!

»Maandag 15 Febr. 1879, bleven zich twee zoons van zekeren Cornelis Bakker, slagter te Bergen, een dorp omstreeks een uur van hier gelegen, op het ijs om zich met schaatsenrijden te vermaken. De jongste hunner, Willem Bakker, 14 jaren oud, zijnen broe- der vooruit willende rijden, schaat op de Bergenseert gekomen, onder het ijs. De oudste, slechts 16 ja- oud, beproefde, door zich tot eenen afstand van 100 te begeven, zijnen broeder te redden, doch met de meeste inspanning bleven zijne pogingen vruchteloos, en daar er geene andere hulp kon aangebragt worden, verloor de ongelukkige, het leven. Kort daarna werd het lijk door eenen nabij woonden heer, Sijmen Dan- das genaamd, uit het water gehaald. Dit slagtoffer is des te meer te betreuren, dewijl de ouders in den ver- dronkene eenen ijverigen broodwianer verliezen. (A. G.)

LEEUWARDEN, 15 Febr. Vrijdag 11. Waren bij open water de meeste markten en vterscheppen nog in deze stad, sedert is het echter zoo sterk beghinen te vriezen, dat van Zondag 11 onze bincken en batten- grachten reeds druk door schaatsenrijders werden be- zocht; ook komen dagelijks van om en afgelegen plaat- sen, vele plezierrijders op schaatsen over. Bij gunstig weder en het ijs zulke toelafende, zal de Verdeniging de *IJschub*, op Maandag 21 e. k. een hardrijders van

transpersonen op schaatzen, geroep van andere plaats...
SNEEK, 15 Febr. Men vernemt, dat gisteren avond,

onder het naburig korp Gouw, een boerenknecht met...
STEENWIJK, 16 Febr. Gisteren wemelde ons Diep

van schaatsenrijders, die door het schoone weder nit...
BOGVEEN, 14 Febr. Heden is wel een twintigtal

schaatzenrijders, van heiderlei kunne, op onderscheideng...
STATEN-GENERAAL.

TWEDE KAMER.
Zitting van Donderdag, 17 Februarij.

De volgende wijzigingen zijn gebragt in het, Vrijdag in...
De koloniale van rapporteurs heeft eenparig geadviseerd

BUITENLANDSCHE BERIGTEN

FRANKRIJK.

PARIS, 16 Febr. De Keizer en de Keizerin hebben...
In den Senaat heeft de voorzitter Troplong heden

De Moniteur neemt uit de Londensche Sun een...
artikel over van vredehevende strekking, waarin o. a.

De Constitutionnel zal weder voortgaan met het...
Het 10de bataillon jagers te voet heeft bevel be-

digheid bediend wordt in de verschillende talen van...
(De Amst. Courant spreekt over dit feit in de vol-

MADRID, 11 Febr. De Diario Espagnol berigt dat...
H. M. in persoon de Cortes openen en vervolgens voor

Gisteren zijn de Nacion, de Esperanza, de Observa...
De Nacion berigt dat de regering de artillerie met

ENGELAND.

LONDEN, 16 Febr. De protestantsche Bisschop van...
Exeter gaf heden in het Huis der Lords zijn verlangen

In het Huis der Gemeenten ging heden niets belang...
rijks om.

Op eene interpellatie van den heer Hume verklaar...
de Lord Russell dat in den loop dezer zitting een voor-

Berigten uit China melden, dat de keizerlijke troe...
pen op de opstandelingen eenige voordeelen hebben be-

DUITSCHLAND.

KEULEN, 17 Febr. Men schrijft uit Nassau, dat...
het plan, om van Wiesbaden over Biebertich, door

Uit Freiburg in Zwitserland wordt een schrikba...
rend voorval gemeld. Op den maandag na het feest van

WERNEN, 15 Febr. Men schrijft uit Dalmatie, dat...
een Oostenrijksch jagerbataillon nabij de Turkische gren-

Z. Em. de Kardinaal-Aartsbisschop Vorst Schwar...
zenberg is uit Praag alhier aangekomen om de beraad-

ITALIE.

De gen. Allouveau de Montreal is, volgens de jongste...
berigten uit Rome, aldaar gearriveerd en had het be-

De Augsb. Zeitung bevat een brief uit Parijs, waar...
in men leest dat er thans geen twiifel meer bestaat, of

BELGIE.

BRUSSEL, 17 Febr. De Kamer zette gisteren de dis...
kussie over het budget van openbare werken voort. Het

Zondag avond trad eene vrouw met twee kinde...
ren op den arm eene estaminet binnen aan de Hoog-

Men schrijft uit Luik dd. 14 Febr.:
De Vereeniging van den H. Vincentius a Paulo,

heeft gisteren alhier eene bijeenkomst gehouden, die...
bijgewoond werd door den vik. gen. Jacquemothe, uit naam

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 18 Februarij.
ONDERTROUWD (17 Febr.): J. M. Coenen met C. W. J.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 17 Febr. Heden werden verkocht 1414 kranj...
Java Suiker, zeilende per Jacoba en 1293 kranj. dito per

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 18 Februarij.
Tarwe f 3 a f 5 hooger verdracht: 129 a rood f 3.50

ROTTERDAM, 17 Febr. Tarwe 158/2 a nieuwe Meur...
sche f 2.75. - Boekweit op 140/2 a nieuwe Rijn f 1.95.

DELT, 17 Febr. Boter eerste kwaliteit f 50; tweede

ANTWERPEN, 17 Febr. Koffij. Het artikel staat gun...

Gronen. Tarwe zonder handel. Polish Odessa wordt ferm

Huise Suiker. Er zijn gedaan 325 k. blond Havana.

LONDEN, 16 Febr. Ruwe Suiker. Vrijmarkt. Met veel

weinig verkoopers. Geraffineerd. Crushed tot vorige prijzen
gevraagd voor uitvoer.
Koffij. Native Ceylan minder gevraagd, de prijzen staan
firm op 47 s. a 48 s. naar kwaliteit. In Plantage is vrij wat
gedaan.
Talk. Met levendige vraag.
Granen Stel. met geringen aanvoer.
LIVERPOOL, 16 Febr. Katoen. De vraag wordt beter en
de prijzen rijzen. Er zijn gedaan 7 a 8000 balen.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

17 FEBR. 4 1/2 u. gebil.	18 FEBR. 4 1/2 u. gebil.
NEDERL. Werkl. Sch. a 2 1/2 pCt.	64 1/2 a 65 1/2
Dito Dito	77 1/2 a 78 1/2
Dito Dito	95 1/2 a 96 1/2
Dito Obligatien O. I.	93 1/2 a 94 1/2
Ambrus. Syndic.	3 1/2 a 3 3/4
Handel-Maatschappij	4 1/2 a 4 3/4
Aand. Rijn-Spoorweg.	120 1/2 a 121 1/2
Aand. Holl. S. M.	120 1/2 a 121 1/2
Obligatien	
Duits. Obligatien 1844	52 1/2 a 53 1/2
Cert. bij de Belg. Bank 2 1/2	52 1/2 a 53 1/2
Dito bij Rotsch. en Volksw.	52 1/2 a 53 1/2
FRANKRIJK. Obligatien 3	75 1/2 a 76 1/2
SPANJE Nieuwe	23 1/2 a 24 1/2
Dito	47 1/2 a 48 1/2
Dito Binnent. a 6/m.	42 1/2 a 43 1/2
Coupon-Bewijzen.	4 1/2 a 4 3/4
Amortiseable Schuld	4 1/2 a 4 3/4
PORTUGAL te Londen	41 1/2 a 42 1/2
Dito Dito	39 a 40
Russ. bij Hope 1798 en 1816	108 1/2 a 109 1/2
Dito Dito 1828 en 1829	107 1/2 a 108 1/2
Cert. bij d. 4831 en 1833	97 1/2 a 98 1/2
Dito	41 1/2 a 42 1/2
Dito bij Hope	92 1/2 a 93 1/2
Dito bij Stieglitz en Co.	91 1/2 a 92 1/2
Dito bij Id. 5de Serie	101 1/2 a 102 1/2
Cert. te Hamburg	5 a 5 1/2
Inschrijving in Assignat.	6 a 6 1/2
Cert. van dito	87 1/2 a 88 1/2
POLSK. Certificaten	4 a 4 1/2
Dito Aand. a fl. 500.	101 1/2 a 102 1/2
Dito met Lot. a 300	4 1/2 a 4 3/4
AMERIKA. Bank-Actien	4 1/2 a 4 3/4
Pittsbn. Aand met Lot. R. 50	81 1/2 a 82 1/2
OOSTERRIJK. Metaaliek	5 pCt. 82 1/2 a 83 1/2
Dito 1847	2 1/2 a 2 3/4
Dito 1851	2 1/2 a 2 3/4
Dito 1849	5 a 5 1/2
Ween. Bank bij Golden Co.	87 1/2 a 88 1/2
Dito	92 1/2 a 93 1/2
Letter B	5 a 5 1/2
Aand. met Loting fl. 500	250 a 251
Nieuwe dito	250 a 251
NAPELS. Cert. van de Bank	99 1/2 a 100 1/2
BRAZILIE te Londen 1824	5 a 5 1/2
Dito Leening 1843	5 a 5 1/2
Dito 1840	5 a 5 1/2
PERU Nieuwe	3 1/2 a 3 3/4
VERENIGD. A. fl. 100	3 1/2 a 3 3/4
GRANADA a fl. 100	2 a 2 1/2
Dito Uitgestelde	11 1/2 a 12 1/2
ECUADOR a fl. 100	4 1/2 a 4 3/4

De willige stemming welke sedert eenige dagen ter beurze
was, heeft ook nog heden aangehouden, en waren binnenl.
en buitenl. effecten, tot betere prijzen zeer goed te plaatsen.
Koers van het Geld: Beleming 2 1/2 pCt., Prolongatie 2 1/2 pCt.
Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Paris	2/m. f. 56 1/2	Livorno	2/m. f. 38 1/2
London	1/4 m. f. 56 1/2	Napels	2/m. f. 81 1/2
Bombay	2/m. f. 55 1/2	Petersburg	2/m. f. 138
Calcutta	2/m. f. 56 1/2	Weenen	6/w. f. 32
Madrid	2/m. f. 35 1/2	Amsterdam	2/m. f. 35 1/2
Cadix	2/m. f. 21 1/2	Hamburg	2/m. f. 28 1/2
Seville	2/m. f. 21 1/2	London	2/m. f. 11 1/2
Bilbao	2/m. f. 21 1/2	Porto	2/m. f. 11 1/2
Lissabon	2/m. f. 41 1/2	Genua	2/m. f. 46 1/2

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 17 Febr. Belg. leen. 2 1/2 pCt. 53 1/2, 1846/1847
105 1/2, 1848/49 97 1/2, Spanje 1-3 pCt. 22 1/2, Binnent. 3 pCt.
42 1/2, Oostenrijk Metaaliek 5 pCt. 85 1/2.
LONDON, 16 Febr. Consol. kont. 90 1/2 a 91 1/2, 1844/45 99 1/2,
Braz. 102 1/2 a 103 1/2, 1829/30 102 1/2 a 103 1/2, Dep. 3 pCt. 38
a 39, 5 pCt. 107 1/2 a 108 1/2, Equad. 5 1/2 a 5 3/4, Gren. 2 1/2 a 2 3/4,
Uitgest. 11 1/2 a 12 1/2, Mexiko Nieuwe 23 1/2 a 24 1/2, Peru 4 1/2 pCt.
— a —, Uitgest. — a —, Russ. 1822 5 pCt. 119 1/2 a 120 1/2,
1827 4 1/2 pCt. 104 1/2 a 105 1/2, Portugal 5 pCt. — a —, 4 pCt. 38 1/2 a
39 1/2, — a —, Spanje 1 pCt. 22 1/2 a 23 1/2, 3 pCt. 47 1/2 a
48 1/2, — a —, cert. 4 1/2 a 4 3/4, Passiv. 5 1/2 a 5 3/4, Holl. 2 1/2 pCt. 65
a 66 1/2, 10 a 97 1/2 a 98 1/2, Venez. 38 a 39, Uitg. 14 a 15.
BERLIN, 16 Febr. Schuldbr. 3 1/2 pCt. 93, Loten fl. 500 91 1/2,
Russ. Stiegl. 4 pCt. 96 1/2, Pools. 4 pCt. 92 1/2, Loten fl. 500 91 1/2,
Oost. Met. 3 pCt. 88 1/2, Amsterdam, zigt 143 id. 2/m. 142 1/2.
HAMBURG, 16 Febr. Consol. kont. 3 pCt. 10 1/2, Oost. Met.
3 pCt. 94 1/2, Spanje 1-3 pCt. 22 1/2, Binnent. 3 pCt. 89 1/2.
FRANKFORT, 16 Febr. Met. 3 pCt. 85 1/2, A. 5 pCt. 83 1/2 a 84 1/2,
Bank-Actien 1517, Darmst. Loten fl. 50 93 1/2, id. fl. 25
144, Saksische Loten fl. 50, 68 1/2, id. fl. 25, Nassauische
fl. 25, 27 1/2, Holl. 2 1/2 pCt. 64 1/2, id. 4 pCt. 95 1/2, Sardische 42 1/2.

NIJWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETA- LINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metaaliek	27 1/2 a 28 1/2	Prussische	34 1/2 a 35 1/2
Napelsche	25 1/2 a 26 1/2	Spaansche	2 1/2 a 2 3/4
Div. in fSt.	11 1/2 a 11 3/4	Hamb. Russ.	57 1/2 a 58 1/2
Eng. Russen	— a —	Russ. in Z. R.	37 1/2 a 38 1/2
Fransche	56 1/2 a 57 1/2	Pap.	10 1/2 a 11 1/2
Belgische	56 1/2 a 57 1/2	Pools. in fl.	28 1/2 a 29 1/2

SPECIE-COURS.

Gouden Specien.

Stukken a f 10. per Stuk	f 9.75 a 9.85
Oude Gerande Dukaten	5.55 a 5.65
Wichtige Souvereinen	11.80 a 11.90
Pistolen	9.65 a 9.75
Stukken van 20 Francs	9.40 a 9.50
Barenoud eld Specien a f 1442.60 per Ned. Rij. 11 a 11 1/2 pCt.	

Direkteuren van het kantoor van administratie van Gekon-
solideerde Renten, ten laste het Koninkrijk Napels, hebben
bekend gemaakt, dat de coupons der door hen uitgege-
vee certificaten, voor de zes maanden renten, te Napels ver-
vallen geweest den eersten Januarij 1853, worden betaald ten
kantore van de Ontvang- en Betaalkas, en wel voor zoo verre
betreft die van de certificaten rentende 5 pCt., groot Lr. 2;
met f 11.43, en die groot D. 12 met 25.15, en van de cer-
tificaten rentende 4 pCt., de coupons van Lr. 20 met f 9.14.

SCHIEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

HELVOET, 17 Febr. J. H. Pellenwessel, Prinses Sophia,
Batavia, l. van Brouwershaven, gesleept door de stoomboot
Kinderdijk.

CARGA-LIJSTEN.

ROTTERDAM.

BATAVIA, Prinses Sophia, Pellenwessel: 5,558 b. Rijnst.
108 legg. Arak, Hr. van Rijkevorsel; 689 krap. Suiker,
620 p. Cassia, 950 st. Huiden, 1,286 boss. Bindr. Order.

RIVIER-VAART.

KEULEN, 16 Febr. aangekomen:

Kapt. Stempel van Rotterdam met 4500 centenareil.
Rijnboogts. Keulen 16 Febr. 7 v. 3 dm.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN HUIZEN IN HET O. Z. HEEREN-LOGEMENT.

- Op Maandag 21 Februarij, 3 augsds. ten vijf ure.
1. Een Huis, Tuin en Erve, Prinsengracht, CC 480.
  2. Een dito, Leidsche Gracht, JJ 28.
  3. Een Huis, Achterhuis en Erven, Haarlemmer Houttuinen, TT 62.
  4. Een Huis en Erve, N. Z. Achterburgwal, E 29.
  5. Een Huis, Achterhuis, Tuin en Erve, Rozengracht, BB 212.
  6. Een Huis, Tuin en Erve, Amsteldijk, N 462.
  7. Een Huis en Erve, Noorderstraat, AA 445.
  8. Twee Huizen en Erven, Brouwersgracht, TT 276 en 277.
  9. Een Huis en Erve, Joden Breestraat, Q 32.
  10. De helft in een Huis, derde Weteringsdwarsstraat, BB 210.
  11. Een Huis en Erve, tweede Bloemdwarsstraat, DD 428.
  12. Een dito, Brouwersgracht, QQ 51.
  13. Een dito, Utrechtse Dwarstraat, Z 216.
  14. Een dito, Achtergracht, Z 423.
  15. Een Huis, Achterhuis en Erven, Warmoesstraat, J 549a.
  16. Een Huis en Erve, Runstraat, HH 418.
  17. Een dito, als voren, KK 474.
  18. Twee Huizen, Tuin en Erven, Vijzelstraat, X 535 en 536.
  19. Een Pakhuys ten Erven, Reguliersdwarsstraat, in slag, X 434 en 435.
  20. Een Huis en Erve, Vijzelstraat, X 557.
  21. Een Huis en Erf, Singel, G 427.
  22. Een Huis en Erve, Prinsengracht, AA 57.
  23. Een dito, Botermarkt, X 87.

Is ingekomen als bijdrage tot den ophouw eener
Katholieke Kerk te Gotha:
Van E. K. te Rotterdam, een muntbillet N° 314630,
groot: f 10.00.
Bedrag der vroegere giften: f 120.00.

ADVERTENTIEN.

(2627) Gisteren avond overleed, tot diepe droefheid
van mij en de mijnen, na een kortstondig lijden, ten
onzen huize, in den ouderdom van ruim 75 jaren,
Mevrouw WILHELMINA VAN LIL, Weduwe van Wij-
len den Wel-Edelen Heer JOACHIM GEORGE DE SAGE
TEN BROEK, in leven Oud-Notaris, Ridder van de
Gouden Spoor, enz.
Amstel, den 14 Februarij 1853. JOSUE WITZ.

GRUTTERS MOLEN.

Er wordt TE KOOP aangeboden eene volledige GRUT-
TERSMOLEN, bestaande uit het navolgende, als:
ZEVEN, SCHUTZEVEN, vijflosse ZEVEN, acht Eiken-
houten BAKKEN, 98 EESTPLAVIEN met gaates, 1
WAAIMOLEN met 2 Bakken, 1 zeer schoone BUII-
MOLEN, laag 3 a 35 duim, breed 1 el 13 duim.
Nadere informatie met franko brieven onder letter M
bij den Boekhandelaar J. BERENDSON, Heisteeg te Am-
sterdam. (2639)

Wordt gevraagd iemand die LAND

koop om het tegen 4 per o
intrest te laten gebruiken. Adres onder letter O
den Boekverkooper K. H. IJMA te Modemblik. (2638)
(2638) Ten gevolge van het vertrek van een hulpp
derwijzer naar de kostschool te Roddegraven wordt
speedigste in de R. C. DIACONIE-SCHOOL te Leyd
gevraagd: een R. C. HULPONDERWIJZER
van den 3den rang. Salaris naar bequaamheid te re-
gelen. Adres met gefrankeerde brieven aan den
Edelen Heer Mr. J. J. A. VAN DER AARDWEG, Secreta-
ris der Commissie van Toezigt over gemelde School.

Een vriend vertelde ons voor eenigen tijd: althoe
in den Spoorwagen een gesprek afgeluisterd over de
nezing eens Apothekers vrouw van de Rijnmaatsch.
was al jaren achter een bethagere, de geleesfacultat
der stad was geraadpleegd, de geheele apotheek van
haren man stond haar ter dienste, maar alles wat door
gene verzonnen, door deze geleesfacultat werden, baatte
niets. De pijn schijnt op het laatst sterker geweest te
zijn dan alle andere consideratien, althoe de ziekte, hoezeer
zij de geleesfacultat en haren eigen man te onken had
volgde hare ingeving en gaf haren man last haare
Goldbergerschen Ketting te koop, waarvan zij al lang
eenen goeden dank had opgevat en die haar dan ook
speedig van de pijn verlost; zij werd door dien mis-
kenden man voorwaardebare afkorting, gezond en wel
aangekomen hareschipen kring, teruggesonden.
Gehilg want eenieder meer vele Doctoren gevonden
worden, die het versneden, hange patiënten op dozen
eenvoudigen en beproefden weg van de pijn te genezen.
De echte GOLDBERGERSCH KETTEN-
GEN, hebben een rozen bandje met een verspreijding
bedrukt om het doosje geplakt en kosten 1.80, 2.70,
3.60, 5.40 in het VERKOOPHUIS en de betende
Depôts.

Ieder, die prijs stelt op het behoud van zijn Gebit
en de zuiverheid en witheid zijner Tand, verzaken
wij, zich niet de Zahn-Raas van Dr. Sain de Boulehard
bekend te maken. Deze kleine beschrijving derzelve wordt
gratis in het VERKOOPHUIS en de bekende De-
pôts afgegeven.

R. C. BOEKHANDEL.

De biteren bij voortdurend met goed succes, onder-
staande werken:

DARUP. (Fr.) GODVROUCHTIGE OEFENIN-
GEN, ten dienste van degenen, die de openbare
onderrichtingen in de kerk niet kunnen bijwonen.
Naar het Hoogduitsch, door A. van MAARELAND, R. C.
Priester, Twee Dln. gr. 12mo. Kerkelijk Goedge-
keurd. 3.60.
LESSEN OF PRINCIPIEN EN
EVANGELIEN, op de de dagen van de Vaster
met korte Verklaringen en met Gebeden. Naar het
Hoogduitsch, door A. van MAARELAND, R. C. Priester.
Kerk. Goedgek. Dit werk dient tot een vervolg op het
voorgaande. f 1.00.

DE ZIELZORGER BIJ HET
ZIEKBED, eene Handleiding voor jonge Geeste-
ken of Zielzorgers. Naar de Tweede verbeterde Uit-
gave uit het Hoogduitsch vertaald door A. van MA-
ARELAND, R. C. Priester, Twee Dln. gr. 12mo. Kerk-
lik goedgekeurd. f 2.00.

ONDERRICHTINGEN over
de voornaamste waarheden van de Christenheit en de
pligten van het Christendom, door den Hoogwaardig-
gen en Doorluchtigen Heer CLAVIUS, Bishop, Graf
van Toul, naar het Fransch. Kerkelijk Goedgekeurd.
Tweede Druk. Vroeger f 0.80 thans f 0.40.

Hetzelfde werk in Iederen band f 0.60.
GERAMB (PATER MARIA JOSEPH BARON DE) VER-
ZUCHTINGEN, GEDENKEN EN BRIE-
VEN, naar het Fransch door P. Witz. 12 mo. 270
pag. Kerkelijk Goedgekeurd. f 0.60.
HET GRAF VAN MEER
VERBODEN, naar het Fransch door J. J.
Bouchemme, R. C. Priester. Kerkelijk Goedgekeurd. Vier-
de Druk. 12 mo. 168 pag. f 0.10.

UITBOEIZING TOT DEN
GEBRUISGEN JESUS, naar het Fransch
door J. J. Bouchemme, R. C. Priester. Kerkelijk Goedge-
keurd. f 0.10.

HANDBOEKJE bij het bezoeken
der Kerk, wanneer het allerheiligste Sacrament te
aanbidding is afgesteld, en verzocht tot de
Wonden naar het Fransch door J. J. Bouchemme
R. C. Priester. Kerkelijk Goedgekeurd. f 0.10.
Te Amsterdam bij G. L. VAN LANGENHUIJSEN, Drucker en Uitgever.